

злочини, та збирали максимум доказів для притягнення винних до відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/389-19>.
2. Конституція України Конституція, Закон України від 1996 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
3. Громадський простір. Сексуальне насильство під час війни: чому стається та як діяти постраждалим? URL: <https://www.prostir.ua/?news=seksualne-nasylstvo-pid-chas-vijny-chomu-stajetsya-ta-yak-diyaty-postrazhdalym>.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_004.
5. Конвенція про захист цивільного населення під час війни: Організація Об'єднаних Націй URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_154.

Осауленко А. О., доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ доктор юридичних наук, доцент

Савчук А.І. слухач магістратури МПД Навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

ЕВТАНАЗІЯ: РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СМЕРТЬ ЧИ ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ

З огляду на досвід країн, де евтаназія легалізована, в Україні питання про неї виникає все частіше. Враховуючи кількість людей, які мають тяжкі чи невиліковні хвороби та розвиток технічних можливостей сучасного медичного обладнання, пацієнтів, яких роками утримують на штучному життєзабезпеченні з роками стає все більше. В сучасному світі існують як прибічники позбавлення хворих людей життя за їх бажанням, так і ті, хто категорично не сприймає ці дії як природні та вважає їх протиправними. Протистояння морально-етичних, правових норм та гуманного відношення до людей, які страждають внаслідок тяжких захворювань, є предметом цієї доповіді.

Стаття 27 Конституції України закріплює положення про те, що кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Тоді як ст. 3

формує основоположний ціннісний підхід Української держави до людини і визначає її життя і здоров'я найвищою соціальною цінністю [1].

В сучасній Україні евтаназія прирівнюється до простого умисного вбивства та вважається кримінальним правопорушенням. О. Іщенко та А. Мазяр зазначають, що вперше термін «евтаназія» було введено в XVII ст. англійським філософом Френсісом Беконом для визначення «легкої смерті». В перекладі з грецької (euthanasia), означає «добра смерть». Загалом під евтаназією розглядають практику припинення (або скорочення) лікарем життя людини, яка страждає невиліковним захворюванням та відчуває нестерпні страждання, на задоволення прохання хворого в безболісній або мінімально болісній формі з метою припинення страждань [2, с. 39].

Важко встановити критерії виміру при узгодженні прийнятого рішення особою піти з життя за допомогою медичного втручання, враховуючи, що людина не до кінця здатна чітко розуміти свій стан, який зумовлений стражданнями та болем. При позбавленні людей від страждань внаслідок хвороби може виникнути загроза приховування злочинних дій під «благими намірами».

А. Джуська, пояснює, що за методом реалізації евтаназія буває активна (позитивний метод, або «метод наповненого шприца») – використання спеціальних або інших засобів дії, які призводять до швидкої та безболісної смерті, та пасивна (негативний метод, або «метод осадженого шприца») – означає відмову від заходів, що сприяють підтриманню життя, тобто припинення надання рятувальної медичної допомоги, що пришвидшує природну смерть. За іншим критерієм (предметом висловлювання) евтаназію поділяють на добровільну, тобто на прохання невилікового пацієнта, який усвідомлює свої дії та може керувати ними, використати лікарські чи інші засоби, що призведуть до легкої та спокійної смерті, а також примусову евтаназію (за рішенням сім'ї пацієнта, законних представників чи державних установ) [3, с. 51].

Сьогодні в Україні законодавчих актів, які дозволяють застосовувати той чи інший вид евтаназії не існує, тому випадки їх застосування є злочином і порушують права людини.

В ст. 52 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» зазначається, що медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії - навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань [4].

Суспільство, не дивлячись на кардинальні зміни у ньому, не може наділити лікарів правом вбивати, оскільки це буде суперечити прямим обов'язкам цієї професії та призведе до знищення довіри до медичних працівників, яка й так не надто висока. Ці дії призведуть до перезавантаження моральних та етичних пріоритетів, що спричинить суттєві зміни у суспільстві.

А. Мерник та Є. Лукаш проаналізувавши практику легалізації евтаназії в країнах світу, звернули увагу на високий рівень життя та реальне дотримання

і захист гарантованих державою прав людини, демократизм та ліберальність державної політики, високу правову свідомість та рівень освіченості населення в країнах з легілізованою евтаназією [5, с. 18].

Таким чином, доходимо висновку, що необхідною умовою теоретичного розроблення та практичної об'єктивації в реальні суспільні відносини права на смерть шляхом евтаназії (як права людини четвертого покоління) є досягнення відповідного ступеня розвитку суспільства тієї чи іншої країни, гарантування високого рівня забезпечення прав людини, економічних та соціальних благ населення. Вбачається, що українське суспільство ще не готове до запровадження евтаназії, оскільки рівень його правової свідомості поки ще недостатній для цього. В сучасній Україні поняттю та процедурі евтаназії на державному рівні увага фактично не приділяється у зв'язку з наявністю низки більш значущих проблем військового, економічного та соціального розвитку, вирішення яких може привести до більш конкретного обговорення даної проблематики у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#>
2. Іщенко О. М., Мазяр А. К. Евтаназія за Кримінальним Законодавством України. *«Молодий вчений» – наук. журнал, травень. 2017. № 5.1 (45.1) С. 39-41.*
3. Джуська А. В. Конституційне право людини на життя в Україні: сучасний підхід. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ.* Київ, 2019. № 4 (113). С. 48-54.
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 року, № 2801-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
6. Мерник А. М., Лукаш Є. Ю. Легалізація інституту евтаназії в Україні: теоретико-правовий підхід. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2019. № 3 С.15-19.